

nasproti je pa večina dala prebrati izjavo, v kateri ostro obsoja postopanje levičarjev, ki zadržujejo, da se ne more ničesar storiti za blagor ljudstva. Ob enem se izreka predsedništvu popolno zaupanje in zahvala, da opravlja svoje posle v tako težavnem položaju. Ko so levičarji zopet stavili predloge za predlogi že skozi več kot 5 ur, naznanja predsednik Abrahamovič, da bi rad, naj se v tej seji razpravlja o nujnih predlogih za stran podpore onim občinam, ki so poškodovane po uimih. Toda levičarji so upili in kričali, da tega nikakor ne dovolijo, ker nemštvo je v nevarnosti in je več vredno, kakor pa ljudstvo, ki silo trpi. To je grozno! Kje je nemštvo v nevarnosti? To so ljudje, ki ljubijo le svojo strast, ne pa ubogega ljudstva.

Socijalni demokratje in krščanski socijalisti.

(Posnetek iz govora A. K. na I. zboru katoliškega-polit. društva za vranski okraj.)

(Konec.)

Leta 1871., ko je bila vojska med Francozi in Nemci, je bilo v Parizu zelo veliko socijalistov ali takó zvanih komunistov. Bilo jih je toliko, da so se zoper vlado vzdignili in so v Parizu kake tri mesece gospodovali. Takrat so ti socijalisti ali socijalni demokratje pokazali, kakšen bi moral po njih mislih biti ves družabni red na svetu. V samem Parizu so si napravili vojsko, ki je štela 183.000 mož, katerih vsak je dobival na dan po dva franka in pol plače, a razven njih je bilo še 11.000 prostovoljcev. Kje pa so denarje dobivali, da so vojakom takó visoko plačo dajali? Vzeli so ga, kjer so ga dobili, pri družtvih in bankah, pri hranilnicah in bogatinah, pri cerkvah in samostanih, katerim so pobrali vse imetje. Poštene, nedolžne ljudi so brez usmiljenja zapirali in ubijali. Nadškofa pariškega, veliko pobožnih duhovnikov in posvetnih zaslužnih mož so ustrelili. Francoska vlada je imela dosti opraviti, da jih je ukrotila. Prelilo se je veliko krvi, a ker so socijalisti poslednjič le videli, da bodo premagani, sklenili so v svoji jezi zažgati celi Pariz. Cele čete požigalcev so hodile po mestu in so zažigale državne palače in mestno hišo, cerkve in gledališča, palais royal, tulerijski grad in več drugih dragocenih poslopij. Pripoveduje se, da so nekatera poslopja celó s petrolejem polili, da bi bolj gorela. Takó znajo gospodariti socijalni demokratje, torej ljudje, za katere so se tudi v našem okraju pri zadnjih volitvah nekateri ogrevali. Mi smo dobro vedeli, da so bili zapeljani, za-tó jim tega nismo toliko zamerili.

Hočem se povedati, kaj mislijo socijalni demokratje o sv. zakonu. Znano je, da je tudi radi tega dandanes revščina na svetu, ker se ženijo taki ljudje, ki nimajo nič premoženja, potem pa dobijo kopo otrok in živé v samej revščini. Socijalni demokratje hočejo to s tem odpraviti, da bodo otroke »podržavili.«¹⁾ To se pravi: Otroci ne bodo več lastnina starišev, marveč države. Čujte! Socijalni demokratje ne bodo imeli nič zakona, marveč kar »prosto ljubezen.«²⁾ Dekle in fant se bosta pri njih vzela, kedar se bosta hotela in se bosta ločila, kedar se bosta hotela. Matere nihče ne bo prašal, kdo je oče otrokov in bo imela otroka le takó dolgo v oblasti, da bo znal hoditi in jesti, potem ga bo morala dati v oblast državi in ne bo imela čisto nobene pravice do njega. Otroci obeh spolov se bodo skupaj odgojevali³⁾ brez Boga, brez vere, brez molitve in bodo seveda od prve mladosti tudi najgrše stvari uganjali. Da pa kdo ne reče, da pretiravam to нравno stanje

socijalnih demokratov, hočem zopet zgodovino poklicati na pomoč.

Prej sem rekel, da so leta 1871. tri mesece socijalisti gospodarili v Parizu. In neki socijalist, imé mu je bilo Lyac, se je bil polastil dne 29. aprila 1871 z vodo »Evgen Napoleon«, v katerem so nune odgojevale mlade deklice, zlasti delavke. In kaj so naredili socijalisti brez Boga in vere? Nune so odpodili, kakih 100 deklet so pa obdržali v hiši. In tam so potem take stvari uganjali, da se človeku gnusi, kakor pravijo dotična poročila. Ko je tista hiša prišla zopet v poštene roke, je bilo tam 5 deklic slepih in okrog 30 bolnih na groznih boleznih. Taki prijatelji zakona in нравnega življenja so socijalni demokratje! Kjer pa нравnosti ni, ne more obstati noben red, kjer zakona ni, tam niso več ljudje, marveč četa divjih živalij.

A vkljub vsem svojim prevratnim nakanam socijalni demokratje vedno pravijo, da hočejo pomagati kmetu in delavcu. Podobni so v tem oziru tistemu zdravniku, ki je bolnika na glavi bolnega s tem ozdravil, da mu je glavo odrezal. Socijalni demokratje pa hočejo kmetu iz revščine s tem pomagati, da bi mu vse vzeli in da bi potem kmet bil njihov suženj. Da socijalni demokratje ne mislijo kmetu pomagati, kaže že tó, da so njihov nauk izmislili sami židje in da jih dandanes vodijo večinoma sami židje. Kdaj pa je še bil žid kmetov prijatelj? Socijalni demokratje so največji sovražniki naše vere, naše narodnosti; največji sovražniki kmetov, katerim ne bodo nikoli pomagali.

Kdo pa je pravi prijatelj kmetov, kdo jim hoče v resnici pomagati? Pomagati jim hočejo krščanski socijalisti. To so možje, ki hočejo vse sedanje gospodarstvene razmere popolnoma predrugačiti na podlagi sv. vere. Njih parola je: Kmeta mora država varovati, drugače bo kmečki stan propadel. Takih mož je v Avstriji že veliko; v državnem zboru na Dunaju imajo kakih 80 zastopnikov (kršč. slov. narodna zveza, antisemitje, poljski kršč. socijalisti), ki za kmeta vselej svojo besedo zastavijo in ga varujejo. S čim pa hočejo ti možje kmetu pomagati in bodo tudi pomagali prej ali slej? Hočejo

1. da bi se ustanovile »kmečke zadruge«. Te zadruge bi nastale takó, da bi se kmetje vsakega večjega okraja združili v jedno družbo. Ta družba bi imela svoje vodstvo, katero bi branilo pravice kmetov, jim dajalo dobre svete in posredovalo pri kupčiji z raznimi pridelki itd. Naš poljedeljski minister je v državnem zboru že predložil predlog, da se bodo ustanovile take zadruge.

2. Kršč. socijalisti zahtevajo, da se ustanove kmečki domovi. To se pravi, da bi se ne smelo nobeno kmečko posestvo več razdeliti ali razkosati. Država bi morala skrbeti, da bi se kmet smel zadolžiti le do gotove meje; tudi otrokom bi se ne smela velika dota dajati, da bi mladi gospodar na domu mogel shajati.

3. Noben veleposestnik, noben žid, ali sploh človek, ki sam ne dela, bi ne smel kupiti kmečkega posestva.

4. Država sama naj bi ceno nastavila žitu vsako leto, ne pa židovski oderuhi; izdale naj bi se ostre postavice proti vsem oderuškim prekupcem.

5. Država bi morala nastaviti visoko carino na take pridelke, katere naši kmetje v obilnej meri pridelujejo, da bi jih ne mogli uvažati iz tujih držav. Kaj pomaga kmetu, če prav včasih nekaj pridelja, a še tega ne more prodati?

6. Davki so dandanes krivično razdeljeni. Ubog, zadolžen kmet mora veliko plačevati od svojega posestva, bogataši v mestih, ki razkošno živé, pa ne plačujejo skoraj več od svojega velikanskega kapitala. Je

¹⁾ Bebel, die Frau, str. 322—323. ²⁾ Die Frau, str. 342.

³⁾ Ravno tam, str. 328—329.

li to pravica? Za-tó se mora kmetom davek znižati, obdači pa naj se židovski kapital. Kdor ima veliko, veliko plačaj, kdor ima malo, malo plačaj!

To in še veliko drugih rečij zahtevajo krščanski socialisti od države, da bi se kmetu pomagalo. In naše »kat. pol. društvo za vranski okraj« bode tudi v tem smislu delovalo, da bi se kmetu zlajšal njegov stan. V ta namen bo prirejalo shode po celem okraju, podučevalo bo ljudstvo, sklepalo resolucije, vabilo bo gosp. državne poslance v svojo sredo, da jim bomo povedali, kaj želimo. Za-tó pristopajte k našemu društvu! Društvo se bo borilo za sv. vero, za predrago slovensko domovino; borilo se bo in delovalo za povzdigo kmečkega stanu, in da bi delovalo uspešno, v to pomози Bog!

Cerkvene zadeve.

Cerkvene slovesnosti v Rimu.

(Dalje.)

Veličastni so obredi, katere je katoliška cerkev pod vodstvom sv. Duha vpeljala, da bi z njimi mesena človeška srca povzdigovala iz pozemeljskega prahu v nebeške višave. Kako se veseli staro in mlado, ko si domača župnijska cerkev obleče praznično obleko o kaki slovesni priliki na pr. o cerkvenem godovanju, o novi maši, o birmi itd.! In če že v priprosti cerkvi slovesni obredi imajo toliko moč, kaj mora biti še-le v središču katoličanstva, pri grobu sv. Petra, kjer stoluje namestnik Kristusov!

Če bi sploh na svetu moglo biti kaj podobnega nebeški slavi, bili bi gotovo veličastni obredi v Petrovi cerkvi o posebnih slovesnih prilikah. V prejšnjih časih so se velike cerkvene slovesnosti vršile prav pogostoma, a sedaj, ko se papež ne more prosto gibati, so bolj redke, zato pa tem bolj vlečejo ljudi v Rim od blizu in daleč. Pred nekaj leti je Rim videl veličastne svečanosti o petdesetletnici papeževega mašništva in skofovanja, a svečanosti, katera se je letos vršila, je ni videl 30 let.

Katoliška cerkev, ki želi vse svoje vernike pripeljati k večnemu pastirju Kristusu, se posebno raduje, kadar more katerega svojih otrok zaradi izrednih čednostij in čudežev slovesno pristiati med število izvoljencev božjih in ga priporočiti vernikom v posnemanje. Sedanji sv. oče so sicer že več zveličanih spoznavalcev pristiati svetnikom, toda to je bilo bolj na tihem. Letos pa so sklenili vkljub svoji visoki starosti, kolikor mogoče slovesno proglasiti za svetnika dva blažena, namreč: Antona Marijo Zaccaria iz Kremone na Laškem in Petra Fourier iz Matincourt-a na Francoskem. Že dolgo časa so se delale velikanske priprave, čim bolj se je približaval dan Vnebohoda Gospodovega, tem živahneje. Pred praznikom popoldne, dne 26. maja je že kar mirgolelo ljudij po glavni ulici, ki vodi k Sv. Petru. Skoro se ni bilo mogoče preriniti skozi goste množice, vozovi so se zastavljali, ker niso mogli naprej; prodajalci pa so ponujali razne knjižice, podobice in časnike za to svečanost.

Še le pozno v noč je zavladal mir v večnem mestu. A le kratko časa, ker kmalu po polnoči so ulice že zopet oživele. Vedno gosteje so se pomikale vrste proti Petrovemu trgu, vsak je hotel čim prej priti tje, da bi prvi smuknil v cerkev, koder se odpre. Še preden se je zdanilo, sta dva regimenta vojaštva zasedla Petrov trg, stebrišča in cesto, ki vodi okoli Petrove cerkve. Romarje je žalilo, da so vojaki imeli najprostejšo obleko, katero imajo le takrat, ko gredo krotit kakih razposa-

jenih rogoviležev, ko je vendar ta dan bil od države priznan praznik. Pač pa je mestna straža bila vsa v praznični obleki. Vojaštvo je pustilo na Petrov trg le tiste, ki so imeli vstopnice. Ob 7. uri so odprli Petrovo cerkev in potem so ljudje drli kakor valovje vanjo. Ulice, ki tekó naravnost proti Sv. Petru, so bile proste le pešcem, vozovi so morali isti daleč okoli.

Kardinali, škofje in drugi dostojanstveniki so se zbirali v Vatikanu. V velikanskem mozeju (zbirki) za kamenite spominke (Museo lapidario) so si škofje oblekli praznično obleko. Vsak je imel roketo, široki plašč (pluvijal) in belo, prosto mitro na glavi. Kardinali so po različnih stopinjah imeli različno opravo. Vsi so imeli rdeče talarje in bele mitre iz damaščanske svile. Kardinali-dijakoni so imeli tuniko, kardinali-mašniki mašni plašč (planeto), kardinali-škofje pa širok plašč (pluvijal), kakor drugi škofje. Tako opravljeni so se zbrali v sikstinski kapeli, spremstvo jih je čakalo v dvorani pred kapelo.

Točno ob osmi uri se je začela procesija po vatikanskih hodnikih, po t. zv. kraljevskih stopnicah (Scala regia), po predvorju Petrove cerkve, skozi velika vrata proti glavnemu oltarju. Najprej so šli redovniki in verske družbe s križi, z zastavami in gorečimi svečami v rokah. Za njimi je šla posvetna duhovščina, najprej kleriki rimskih semenišč, potem rimski župniki z roketami in belimi stolami, za njimi kanoniki manjših cerkvij, za temi kanoniki glavnih rimskih cerkvij v praznični opravi. Za kanoniki so korakali konzultorji (svetovalci) zbora za sv. obrede, potem avgustinci in barnabiti (iz teh dveh redov sta bila nova svetnika Peter Fourier in Ant. Zaccaria) z zastavami. Po tem so šli tajni komorniki, vatikanski spovednik in pridigar, tajni svetovalci, dvorni vatikanski kaplani, zbor vatikanskih pevcev, ki so peli: »Zdrava, morska zvezda...!« Višji in nižji papeški uradi, jeden tajni kaplan, ki je nosil papeževo krono (tijaro) in drugi, ki je nosil papeževo mitro. Za tem spovedniki raznih jezikov v Petrovi cerkvi, sedem svečarjev je spremljalo papežev križ, potem so prišli opati z mitrami, škofje, nadškofje, patrijarhi, primati, kardinali. Škofje so šli po dva in dva, vsak je imel ob strani svojega kaplana spremljevalca, ki je bil črno oblečen. Vsi so imeli v rokah velikanske sveče in so molili med procesijo različne sv. pesmi in psalme.

Za kardinali sta šla dva vodji papeških ceremonij, dva kardinala, ki sta stregla sv. očetu, potem papeževa častna straža rimskih plemičev v sijajni opravi. Za temi so nesli papeža v visoki nosilnici pod dragocenim baldahinom ali »nebom«, ob straneh so šli častniki papeževe telesne straže. V levi roki so imeli sv. oče svečo, z desno pa so blagoslavljali vernike. (Dalje prih.)

V spomin pok. župnika Janka Vraz-a.

Dne 26. svečana so razglasili žalostni zvonovi v St. Florjanu ob Boču, da g. župnika ni več med živimi. Opravljal še je istega dne vsa navadna opravila, maševal je, spovedoval, izpraševal zaročence in potem šel v šolo. Ali med podukom umrje sredi nedolžne mladine za srčno kapjo.

Rajnega so dičile kaj lepe čednosti, vsled katerih je bil vernikom in svojim tovarišem uzor in vzgled. Dasi ravno slabe postave, vedno bolehen, je bil vendar silno delaven v vinogradu Gospodovem. Res čuditi se je, kako je tak slaboten človek mogel opravljati svojo odgovorno službo na raznih težavnih stacijah. In opravljal jo je povsod prav vestno, če tudi je pri tem veliko trpelo njegovo zdravje.

Kako vnet je bil za olepšavo hiše božje, pričata obe cerkvi njegove župnije. V kratkem času je oskrbel obema cerkvama, župnijski in podružni, zvonove in uri